

55. Seminarium Migracyjne

Wiadek, ofiara, przyjaciel, wróg. Rola lasu w ruchu migracyjnym i kształtowaniu rejonów granicznych na granicy polsko-białoruskiej

Zapraszamy na 55. Seminarium Migracyjne IEiAK UW organizowane we współpracy z Instytutem Slawistyki PAN. Wystąpi na nim Justyna Straczuk (IFiS PAN), Kaja Kojder (IFiS PAN) i Małgorzata Harasimowicz (IEiAK UW i IFiS PAN).

Data dodania: 02-10-2025

Przydatne informacje **Link do strony wydarzenia:** [Wydarzenie na Facebooku](#) [1]

Miejsce: IEiAK UW, ul. Żurawia 4, sala 108

Data rozpoczęcia: 21-10-2025

Godzina: 17:00

W dyskusjach o polityce migracyjnej na granicy polsko-białoruskiej dominują narracje antropocentryczne, w których rzeczywistość ujmowana jest przede wszystkim z perspektywy uczestniczących w niej ludzkich aktorów. Nasz projekt badawczy „Asamblaż przemocy. Środowisko Puszczy Białowieskiej wobec kryzysu polityki migracyjnej UE na granicy polsko-białoruskiej”, który zaprezentujemy podczas tego seminarium, proponuje inne spojrzenie – posthumanistyczne i relacyjne – traktujące Puszczy Białowieską nie jako tło, lecz jako współuczestniczkę wydarzeń, mającą istotny wpływ na dynamikę mobilności i sekurytyzacji. Inspirując się ekologią humanistyczną i teorią asamblażu, a także etnografią wielogatunkową, wskazujemy na zanurzenie praktyk społecznych i polityk w przyrodzie oraz na sprawczość, która wywołania się z układowych relacyjnych czynników ludzkich i nieludzkich. W takim ujęciu granica jest nie tylko konstruktem polityczno-prawnym, lecz również układem materialno-ekologicznym, w którym przyroda odgrywa rolę (re)aktywną.

Sprawczość środowiska Puszczy Białowieskiej, na której terenie od lata 2021 roku przebiega jak dotąd

Na skróty

- [Dziury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

wi?kszo?? nieuregulowanego ruchu migracyjnego, analizujemy w czterech wymiarach. Postrzegamy las jako sprzymierze?ca daj?cego schronienie i mo?liwo?? kontynuacji drogi; jako przeciwnika i „wrogie ?rodowisko”, wpisane w nekropolityk? re?imów granicznych; jako ofiar? radykalnej militarizacji pogranicza oraz jako ?wiadka, przechowuj?cego i komunikuj?cego ?lady przemocy. Taka perspektywa polega nie na prostym przeniesieniu uwagi z ludzi na nie-ludzi, lecz na ukazaniu wzajemnych relacji i uwik?a?, w których materialno?? ?rodowiska współkszta?tuje do?wiadczenia migranckie, aktywistyczne, s?u?b mundurowych oraz lokalnych mieszkanek i mieszka?ców. Pytanie o wp?yw polityk granicznych na przyrod? ust?puje miejsca pytaniu o to, w jakim stopniu ekosystemy, zwierz?ta i ro?liny staj? si? konstytutywne dla granicznego porz?dku spo?eczno-politycznego.

Z naszej analizy wy?ania si? obraz granicy jako miejsca, gdzie kategorie ?ycia i ?mierci, bezpiecze?stwa i ryzyka, humanitaryzmu i przemocy s? zakorzenione w materialno?ci ?rodowiska, które zarówno współtworzy, jak i destabilizuje istniej?cy porz?dek. W??czaj?c perspektyw? lasu do bada? nad mobilno?ci? ludzi i re?imami granicznymi, chcemy poszerzy? pole refleksji nad granicami, migracj? i sprawczo?ci?, a zarazem przetestowa? u?yteczno?? narz?dzi posthumanistycznych w analizie współczesnych kryzysów spo?eczno-politycznych.

Biogramy:

Justyna Straczuk jest antropolo?k? kulturow? i socjolo?k?, profesork? w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Prowadzi?a d?ugoletnie badania etnograficzne na pograniczu polsko-bia?orusko-litewskim, których owocem s? dwie monografie: *J?zyk a to?samo?? cz?owieka w warunkach spo?ecznej wieloj?yzyczno?ci* (1999) oraz *Cmentarz i stó?. Pogranicze prawos?awno-katolickie w Polsce i na Bia?orusi* (2006). Jej zainteresowania badawcze koncentrowa?y si? równie? wokó? antropologii emocji (*Emocje w kulturze*, red. z M. Rajtar, 2012) oraz studiów jedzeniowych (*Wzory jedzenia a struktura spo?eczna*, współaut. z H. Doma?skim i in., 2015 oraz liczne artyku?y). Jej obecny projekt badawczy, lokuj?cy si? na przeci?ciu krytycznych studiów nad granicami, studiów migracyjnych i ekologii humanistycznej, dotyczy sprawczej roli przyrody w kryzysie polityki migracyjnej na granicy polsko-bia?oruskiej. Od 2021 r. jest równie? zaangażowana w dzia?alno?? aktywistyczn? Grupy Granica.

Kaja Kojder studiowa?a w Polsce, na Litwie oraz w Ukrainie. Uko?czy?a studia magisterskie z zakresu psychologii oraz etnologii, a tak?e studia doktoranckie w dziedzinie kulturoznawstwa. Obecnie studiuje piel?gniarstwo. W latach 2017–2022 zrealizowa?a grant badawczy Narodowego Centrum Nauki pt. „Wzorce kobieco?ci w?ród wyznawczy? prawos?awia w Polsce. Studium antropologiczne dyskursu i praktyk spo?ecznych”. Jest za?o?ycielk? Fundacji Bezkrzes, od czterech lat aktywnie wspiera osoby w drodze, przekraczaj?ce granic? polsko-bia?orusk?. Udziela bezpo?redniego wsparcia, prowadzi dzia?ania dokumentacyjne oraz realizuje projekty artystyczno-dokumentalne (m.in. wystawy „Rzeczy znalezione. ?wiadectwa obecno?ci”). Współtworzy liczne artyku?y i raporty mi?dzynarodowe.

Ma?gorzata Harasimowicz - biolo?ka, studentka studiów magisterskich w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego, stypendystka w projekcie prof. Justyny Straczuk: *Assemblage of violence. The agency of Bia?owie?a Forest in the EU migration policy crisis on the Polish-Belarusian border* oraz na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych UW, w projekcie *Linking people and nature in local heritage food. A social-ecological system approach* pod kierunkiem prof. Marty Derek. Zaangażowana aktywistycznie na granicy polsko-bia?oruskiej - cz?onkini Border Death Monitoring Group zajmuj?cej si? prac? nad list? osób zmar?ych na granicy, twórczyni audycji *Ludzie na granicy* (Radio Kapita?).

Polecane lektury:

- Sundberg, Juanita (2011) **Diabolic Caminos in the Desert and Cat Fights on the Río: A Posthumanist Political Ecology of Boundary Enforcement in the United States—Mexico Borderlands**. *Annals of the Association of American Geographers*, 101(2): 318-336.
- ?mihorski, Micha? i in. (2024) **?rodowisko przyrodnicze jako naturalne zabezpieczenie granicy Polski – rekomendowane rozwi?zania**. Ekspertyza Pa?stwowej Rada Ochrony Przyrody – Komisja ds. Ochrony Ekosystemów przy Ministerstwie Klimatu i ?rodowiska. PROP-KOE/2024-06, 18 lipca 2024 r.

Adres URL ?ród?a: <https://etnologia.uw.edu.pl/aktualnosci/55-seminarium-migracyjne>

Na skróty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

Odnosiniki

[1] <https://fb.me/e/5ipQrzmCj>